

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 14.12.2011
Sayı : 100

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçeleri ilişikte sunulmuştur.
Gereğini arz ederim.

Ali Ercoşkun (Bolu Mv)

Kerim Özkul (Konya Mv)

Ayşe Tütemerçeli
Konya Mv

Ali İdris ŞAHİN

Tülay Kaynarca
İstanbul Mv

İlhan YERÜKAYA
Konya Mv

Fahret Dağcı Güçlü
Erzurum Mv

Mustafa BALOGLU
Konya Mv

Nesrin Wena
İzmir Mv

Nurcan Dalkırdak
Derin Mv

Ömer Özkul
Bartın Mv

Abdullah Aladağ
Manisa Mv

Mehmet Sarı
Göndop Mv

Fahret Coşkun
Yalova Mv

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	İçişleri			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	14 Aralık 2012	E. No:	2/1046	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
11 Aralık 2012
Numara:

T B M M KÜTÜPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
11 Aralık 2012
No : 162773

GEREKÇE

Basın İlan Kurumu merkez teşkilatı Genel Kurul, Denetçiler, Yönetim Kurulu ve Genel Müdürlükten oluşmaktadır. Kurumun taşra teşkilatı ise Şubelerden ibarettir. 195 sayılı Kanun'un 8 inci maddesi uyarınca şube açmaya karar verme yetkisi Kurum Genel Kurul'una aittir. Şubelerin görevleri ve sorumluluğu ise Genel Müdürlük tarafından belirlenmektedir. 195 sayılı Kanun'un 31 inci maddesi uyarınca, her bir şube ancak kurulduğu ilin Belediye hudutları içinde yetkili olup, Kurum Şubelerinin açıldığı illerin belediye hudutları dışındaki ilçelerde yetkili kılınmamaktadır.

Yapılan değişiklikler ile Kurum taşra teşkilatına şubeler yanında temsilcilikler eklenmiştir. Şube ve temsilciliklerin açılmasına mevcut düzenlemelerde olduğu gibi Genel Kurul tarafından karar verilecektir. Şubeler bir ilde veya birden fazla ilde yetkili olmak üzere kurulabilecektir. Ayrıca, illerde veya ilçelerde Şubelere bağlı olarak temsilcilikler kurulabilmesine imkân tanınmıştır. Böylece gerekli bulunması halinde şubelerin yetkili kılındığı birden fazla ilde temsilcilik kurulabileceği gibi illere bağlı ilçelerde kurulan temsilcilikler ile büyük ilçelerin resmi ilan potansiyeli Kurum görev ve yetki sınırlarına alınmıştır.

Kurum'un işleyişine ve ilanların dağıtılmasına ilişkin temel karar alma organı olan Genel Kurul, gazete sahipleri, gazeteci dernek ve sendikaları temsilcilerinin katılımıyla oluşan gazeteciler grubundan 12; ilgili bakanlıkların ve basınla ilgili kamu kurumlarının temsilcilerinin katılımıyla oluşan hükümet grubundan 12; üniversitelerin, sivil toplum kuruluşları ve basınla ilgili bağımsız kuruluşların temsilcilerinin katılımıyla oluşan bağımsızlar grubundan 12 olmak üzere toplam 36 üyeden oluşmaktadır.

Yönetim ve denetim organlarını kendi üyeleri arasından seçen Genel Kurul üyelerinin sayılarının Türk basınında yaşanan gelişmelere ve günümüzün değişen şartlarına uyarlanması Kurum açısından büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle 195 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinde yapılan düzenleme ile Genel Kurula üye veren Bakanlıklardan Milli Savunma Bakanlığı yerine internet ve iletişim alanında düzenleme faaliyetleri gösteren Ulaştırma Bakanlığı'ndan bir üyenin katılımı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı yerine basın mensuplarının çalışma şartlarını düzenleme faaliyetleri gösteren Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın katılımı sağlanmıştır. Ayrıca bir diğer değişiklikle resmi ilan ve reklamların en çok yayınlandığı tirajı 100.000 üzerinde bulunan gazetelerin temsilci üye sayısı ile 10.000 altında olan gazetelerin temsilci üye sayısına birer kişi eklenerek bu gazetelerin Genel Kurulda temsil gücü artırılmıştır. Yapılan değişiklikle Genel Kurul'da bağımsız kurum ve kuruluşları temsil eden üyelere Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan bir temsilci katılacaktır.

Ayrıca, Ege üniversitesinde hukuk fakültesi Dokuz Eylül Üniversitesi'ne devredildiğinden ve iletişim fakülteleri açıldığından ilgili madde metni tekrar düzenlenmiştir.

Yapılan değişiklikle, Kurum Genel Kurulu'nda bulunacak Anadolu gazete sahiplerinin temsilci seçimi toplantısını düzenleme yetkisi Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü'nden Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğüne verilmiştir. Böylece Basın İlan Kurumu'nda faaliyet gösterecek gazete temsilcisinin seçim yükü Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü'nden alınmıştır.

Basın İlan Kurumu'na 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanunun 2 inci maddesinin ikinci fıkrası ile "Kurumun idaresine iştirak eden mevkutelere basın dernek ve sendikalarına en çok beş yıl vade ile kredi açmak" görevi verilmiştir. Mezkûr Kanunun 15 inci maddesi ile ise ancak İstanbul, Ankara ve İzmir'de yayınlanan gazetelerin Kurumun idaresine iştirak edebileceği düzenlenmiştir. Böylece gazetelere, basın dernek ve sendikalarına kredi verilebilmesinin ön şartı olarak "kurumun idaresine iştirak etme" koşulu getirilerek sadece İstanbul, Ankara ve İzmir'de bulunan gazete, basın dernek ve sendikalarına kredi verilebilmesi imkânı sağlanmıştır.

Basın İlan Kurumu'nun kuruluş yıllarında yalnız İstanbul, Ankara ve İzmir basınının güçlü olması ve kredi verilmesi gibi mali güvence isteyen bir konuda kurumun idaresine iştirak zorunluluğu getirilmesi doğaldır. Ancak günümüzde Yeni Türk Lirası'na geçiş

sürecinde iştirak oranlarının (1) kuruş gibi küçük bir rakam olarak kalması Kurum'un idaresine iştirak müessesesini işlemez hale getirmiştir. Ayrıca krediye ihtiyaç duyan basın sektörü aktörleri sadece İstanbul, Ankara ve İzmir'de değil, basının yeni atılımlar yaptığı Anadolu'nun diğer illerinde de bulunmaktadır. Bu durum yerel basın kuruluşlarının krediden yararlanma imkânını yok ettiği gibi kredi vermenin şartı olan kurumun idaresine iştirak müessesesini işlemez hale getirmiştir. Yapılan düzenleme ile Basın İlan Kurumu şubesi veya temsilciliği bulunan illerdeki gazetelere kredi verilmesi imkânı getirilmekte ve iştirak meblağları günümüz para değerine kavuşturulmaktadır. Ayrıca banka ve sigorta şirketlerinin Kurum'un idaresine iştirak etmesine dair uygulaması bulunmayan hükümler yürürlükten kaldırılmaktadır.

Kanun metninde parantez içinde geçen "Özel Dernekler hariç" ibaresi madde metninin yapısında uyumsuzluk yarattığı gibi "özel dernekler" ifadesi Türk hukukunda tam karşılığı bulunmayan bir kavramdır. Bu nedenlerle uygulamada karışıklıklara neden olan ifade kanun metninden çıkarılmıştır.

Teklif ile, 5018 sayılı Kanunun lafzına uygun olarak "Genel ve Katma Bütçeli daire" yerine "Merkezi Yönetim kapsamındaki idareler" tanımının yer alması tercih edilmektedir.

Kurum Genel Müdürlüğü ve valiliklerin ilan verebileceği gazete ve dergilerin listeleri günümüz şartlarına uygun olarak internet sitelerinden ilan edilecektir.

Basın İlan Kurumu aracılığıyla yayınlanan resmi ilan ve reklamları gazete ve dergilerde, Kurum internet sitesinde yayınlandığı halde kopyalayarak ticari faaliyete konu eden birçok internet sitesi bulunmaktadır. Vatandaşın Kurumun hizmetinden tek elden yararlanmasını sağlamak ve kural olmamasını istismar edenlerin Önüne geçmek amacıyla düzenleme yetkisi sağlayan bir düzenlemeye gidilmiştir.

Gazete ve dergiler, medyanın değişen yapısı ve serbest piyasa koşullarına uygun olarak değişen ilan ve reklam tarifelerini istedikleri dönemlerde Kurum'a bildirebileceklerdir. İlan ve reklam tarifelerinin idarehanelere asılması zorunluluğu uygulama imkânı kalmadığından ve günümüz koşullarına uyum sağlamak amacıyla kaldırılmıştır. Ayrıca bu tarifelerin Kurum duvarlarına asılması yerine Kurum internet sitesinde yayınlanması imkânı getirilmiştir.

Kurum aracılığıyla yayınlanan ilan ve reklamların kontrolü ile gazete, dergi ve prodüktörlerin bordro düzenlemesine ilişkin uygulanma imkanı kalmayan Kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Kurum'a karşı açılan davalarda yaşanan yetki ve görev sorununun çözülebilmesi için, madde metninde geçen yetki kuralı değiştirilerek düzenlenmiştir.

1961 yılından bu güne Kurum'un artan görev yükü ve Kurum'a bağlı birim sayısına rağmen Kurum yönetim, satın alma, personel vb. işleri tek bir yönetmelikle düzenlenmiştir. Yönetmeliklerin değişimi sürecinde sıkıntı yaratan ve Kurum mevzuatının geliştirilmesine engel olan bu durum ortadan kaldırılmıştır.

BASIN İLAN KURUMU TEŞKİLİNE DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1-195 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "biri şube" ibaresi "şube ve temsilcilikler" şeklinde ve madde başlığı "Merkez, Şube ve Temsilcilikler" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 2-195 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi "Şubeler ve temsilciliklerden," şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 3 - 195 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kurum'un idaresine katılmayı kabul eden" ibaresi "İstanbul, Ankara ve İzmir illerinde yayınlanan ve Kurum'un idaresine katılmayı kabul eden" şeklinde, "satışı 100 binin üzerinde olanlardan 1," ibaresi "satışı 100 binin üzerinde olanlardan 2," şeklinde, "satışı 10 binin altında olanlardan 1," ibaresi "satışı 10 binin altında olanlardan 2," şeklinde; (b) bendinde yer alan "Milli Savunma Bakanlığı" ibaresi "Ulaştırma Bakanlığı" şeklinde, "Gümrük ve Ticaret Bakanlığı" ibaresi "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı" şeklinde; (c) bendinde yer alan "Ege Üniversiteleri" ibaresi "Dokuz Eylül Üniversiteleri" şeklinde, "Üniversiteleri'nden Basın Yayınla ilgili eğitim yapan yükseköğretim ya da enstitülerden" ibaresi "Üniversiteleri İletişim Fakültelerinden" şeklinde, "Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği'nden" ibaresi "Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan" şeklinde; dördüncü fıkrasında yer alan "Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nde kayıtlı tüm" ibaresi ", resmi ilan yayınlama hakkını haiz" şeklinde, "Basın Yayın Genel Müdürlüğü'nün çağrısı" ibaresi "Basın İlan Kurumu Genel Müdürlüğü'nün çağrısı" şeklinde değiştirilmiştir ve birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan "en çok üyeye sahip gazeteciler sendikası"ndan 2," ibaresi; dördüncü fıkrasında yer alan "ya da bu gazetelerin ayrı ayrı gösterecekleri temsilcilerin" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 4-195 sayılı Kanun'un 8 inci maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"3. Bir veya birden fazla ilde ve ilçede faaliyet göstermek, üzere şubeler ve şubelere bağlı temsilcilikler açılmasına karar vermek,"

Madde 5-195 sayılı Kanun'un 13 üncü maddesinin başlığı "Şubeler ve Temsilcilikler" şeklinde değiştirilmiş ve birinci fıkrasında yer alan "Şubeler" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve temsilcilikler" ibaresi; birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Şubeler bir veya birden fazla ilde veya ilçede yetkili kılınabilir ve faaliyet gösterebilir. İl ve ilçelerde açılan temsilcilikler Genel Müdürlüğün belirlediği şubelere bağlı olarak çalışırlar."

Madde 6 - 195 sayılı Kanun'un 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bu şehirlerde" ibaresi "Kurum'un şubesi veya temsilciliği bulunan yerlerde" şeklinde, "tüzel kişiler de" ibaresi "tüzel kişiler" şeklinde, "onar bin lira" ibaresi "beş bin Türk Lirası" şeklinde, üçüncü fıkrasında yer alan "iki katına" ibaresi "beş katına" şeklinde değiştirilmiş ve üçüncü fıkrasında yer alan "ve Başbakanın tasdiki" ibaresi ve birinci fıkrası madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 7-195 sayılı Kanun'un 29 uncu maddesinin (a) bendinde yer alan "(Özel dernekler hariç)" ibaresi madde metninden çıkarılmış ve (b) bendinde yer alan "Genel ve Katma bütçeli dairelerle" ibaresi "Merkezi yönetim kapsamındaki idareler" şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 8 – 195 sayılı Kanun’un 31 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına, 34 üncü maddesinin ikinci fıkrasına, 42 inci maddesinin birinci fıkrasına, 47 inci maddesinin birinci fıkrasına “şubesi” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya temsilciliği” ibaresi; 47 inci maddesinin birinci fıkrasına “şubesine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya temsilciliğine” ibaresi; 31 inci maddesinin birinci fıkrasına “şubeler” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve temsilcilikler” ibaresi eklenmiştir.

Madde 9 – 195 sayılı Kanun’un 37 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “birer listeyi, Hükümet ve Kurum şubeleri ile diğer ilgililere gönderirler.” ibaresi “listeleri internet sitelerinde yayımlar.” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 10 – 195 sayılı Kanun’un 42 inci maddesine aşağıdaki şekilde üçüncü fıkra eklenmiştir.

“Bu Kanun gereği Basın İlan Kurumu aracılığı ile yayınlanan resmi ilanlar ve hususi ilan ve reklamların, Basın İlan Kurumu’nun yayınlattığı mevkute, radyo, televizyon ve internet ortamı dışında kopyalanması, yayınlanması, yayınlattırılması ve ticari faaliyete konu edilmesi Kurumun vereceği izne tabidir. Bu fıkra hükümlerinin uygulanması usul ve esasları Basın İlan Kurumu Genel Kurulu tarafından belirlenir.”

Madde 11 - 195 sayılı Kanun’un 45 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 45 - Gazete ve dergiler, uygulayacakları hususî ilân ve reklâmlara ait fiyat tarifesini ve bu ilân ve reklâmların birden fazla yayınlanması halinde yapacakları indirim oranlarını Basın İlân Kurumu'na yazılı olarak bildirmeye mecburdurlar.

Kurum, bu listeleri, gazete ve dergilere, bunların gündelik, haftalık gibi çıkma zamanlarına ve isimlerinin alfabe sırasına göre bir liste halinde birleştirip birer nüshasını Kurum internet sitesinde ilan eder.”

Madde 12 - 195 sayılı Kanun’un 47 inci maddesinin üçüncü fıkrası madde metninden çıkarılmış ve 48 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Madde 13 – 195 sayılı Kanun’un 53 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tarafından,” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve birinci fıkrasında yer alan “bir yönetmelik yapılır.” ibaresi “yönetmelik çıkarma yetkisine sahiptir.” şeklinde; ikinci fıkrasında yer alan “yönetmelik” ibaresi “yönetmelikler” şeklinde değiştirilmiştir.

Madde 14 – 195 sayılı Kanun’a aşağıda yer alan geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 9 – Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte görevde bulunan Genel Kurul üyelerinin görevleri, üyelik sürelerinin sonunda sona erer.”

Madde 15 –Bu Kanun yayınlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Madde 16 -Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.